Anul XXIII. Orăştie, la 13 August 1925. Preţul acestui număr 2 Lei. Nrul 33

LIBERTATEA

ABONAMENTUL: „Libertatea" cu „Foaia Interesantă" şi „Plugarul Luminat" — 120 Lei pe an, 60 Lei pe ½ an, 30 Lei pe ¼ de an.
Pentru ţărani, preoţi, învăţători, mici meseriaşi şi mici negustori: „Libertatea" cu „Foaia Interesantă" şi „Plugarul Luminat" 100 Lei pe an, 50 Lei pe jumătate de an 25 Lei pe un pătrar de an. — Deosebite, foile nu se dau.
Pentru străinătate: Iugoslavia, Cehoslovacia 200 Lei. — Pentru America, 200 Lei pe an, trimişi prin cec de bancă foii la Orăştie.

Redacţia în Orăştie (Trans.) | Foaie pentru popor | Director: Pr. IOAN MOŢA | Apare în fiecare Joi | Administraţia în Orăştie Trans.

Ce fac neamurile lui Marmorosch-Blank?

Ce să facă, dacă nu să-şi bată joc de prostia noastră şi să tralască ei bine pe urma ei!..

Auzi numai: Foile din Bucureşti află, că Prefecturile din Basarabia şi Ministerul de Interne au fost, de-o vremă încoaco, năpădite de *de sute şi mii de cereri de ale ţăranilor din Basarabia, cari — îşi cer paşapoarte pentru plecarea din ţară!*

De unde acest lucru, când ştiut este că în Basarabia ţărănimea se bucură de bunăstare, şi nici sub Ruşi, nici pân'acum sub domnia românească, nu se doreau afară *din binecuvântata lor ţară?*

Iaca tâlcul acestui lucru trist şi foarte îngrijorător pentru noi:

După războiu, mulţumită multor oameni slabi ce au fost puşi la paza hotarelor spre Rusia, — au năvălit în ţară roiuri-roiuri jidanii din Rusia, ca să nu moară de foame în ţara, pe care ei au făcut'o muritoare de foame. In Basarabia le place, ca trântorilor ajunşi pe un fagure gras de miere, şi de-aci nu s'ar mai duce. Dar le pare că prea-s strâmtoraţi de păcătoşii ăştia de locuitori vechi ai ţării. Ce noroc ar fi pe ei, să poată scoate pe aceştia din ţară, ca să ajungă la mai larg.

Şi atunci s'au apucat să vâre în capul oamenilor două gânduri: că ţara asta românească e prăpădită, condusă numai de hoţi şi de mişei, care nu fac altceva, decât că toată ziua belesc la popor şi-l jăfuesc, încât e de mirare că se mai găsesc proşti să stee aci, în o ţară aşa de păcătoasă!; — al doilea gând că: Celce merge azi, cu ori-ce jertfe, la America, ori macar în Franţa, în Anglia, acela cade ca musca 'n miere, atâta bine găseşte acolo, că-i plătit cu banii acela scumpi, cu care face acasă milioane şi miliarde! (Şi fiindcă aşa de uşor se fac pe-acolo miliardele, ei nu râvnesc la ele, nu se duc ei la ele, ci — îi mână pe Români! Câtă dragoste pentru Români!..)

Şi mişeii ci-că izbutesc în chip îngrijitor pentru noi, ca Basarabenii să caute a pleca din ţara lor binecuvântată de Dzeu, şi a o lăsa lor, jidanilor! — cari pe lângă acest câştig, mai au şi pe acela ce îl iau pe oameni pentru a le umbla în rând să capete pasapoartele...

Vai de capul nostru cel nepricepător!

După marea nuntă un mare botez la Focşani.

Oamenii înşiruiţi sub steagurile naţionale-creştine ale „Ligii Apărării Naţionale" care are în cap pe dl Profesor A. C. Cuza şi în jurul său tinerimea cea mai neînfricată în lupte, — sunt oameni ce dovedesc zi de zi, că vor să stee strâns legaţi, inimă la inimă, lângă poporul nostru iubit. Mântuirea acestui popor o doresc ei; fără de ajutorul lui n'o vor putea face nici toţi binevoitorii lui. De aceea folosesc toate prilejurile, ba iscodesc ei prilejuri minunate, pentru a şi arăta dragostea lor cea nefăţărită faţă de popor, şi a-l lega pe acesta de inima lor.

Nunta lui Codreanu a fost un minunat prilej de acest fel.

Acum se pregăteşte altul, tot atât de frumos, tot atât de mişcător, tot atât de mult spunător. Iată de ce e vorba:

„Liga Apărarii Naţionale Creştine", care la Focşani şi în tot judeţul Tecuci, ca şi în alte numeroase judeţe din Moldova, — e foarte iubită de popor, — a făcut încă la nunta cea fără pereche alui Codreanu, la Focşani, de ştire în tot ţinutul, că, după măreaţa nuntă, voeşte să facă, tot aci, la Focşani şi tot pe „Câmpia Dreptăţii" pe care s'a sărbat nunta, şi un mare botez: Toţi copiii români ce se vor naşte dela acea nuntă (mijlocul lui Iunie) şi până la mijlocul lui August, sau cari la acea dată erau născuţi, dar încă nebotezaţi, — *doresc să-i boteze de-odată, în Duminica dela mijlocul lui August* (care e Duminica ce vine, 16 August).

Părinţii cu copii nou născuţi în acest timp, au luat cu plăcere la cunoştinţă această vestire şi şi-au amânat botezele pe acum, pe 16 August.

Acum botezul cel mare şi fără pereche va avea loc. S'au înştiinţat că vor fi aduşi spre botezare aci, 117 copii.

Pentru a le fi Naşi şi a-i primi printre fiii lor sufleteşti, pentru a-i mirui cu mirul sfinţei iubiri de neam şi de ţară, vor sosi la Focşani: dl Profesor A. C. Cuza, Dr. Şumuleanu dela Iaşi, Profesor I. Cătuneanu dela Cluj, d-na adv. Dr. Henrieta Gavrilescu din Târgu Ocna, Maiorul invalid Dr. Peteu din Ploeşti, adv. Dr. Bacaloglu din Bucureşti, pe lângă numeroşii şi vrednicii bărbaţi din Focşanii înşişi ca Dr. Macridescu, Niculescu şi alţii.

Iar pentru a da strălucire mare frumos plănuitei serbări, vor veni la ea Arcaşii din Vatra-Dornei (Bucovina), în număr de 100, conduşi de inimoşii luptători pentru neam şi ţară Sofroniu Robotă şi Valeriu Dugan, apoi Arcaşii din Bosancea şi Cireşi, şi câteva societăţi de ale însoţirii „Trezvia" (a celor potrivnici beuturii), societăţi numeroase şi vrednice tot din Bucovina, — apoi organizaţiile „Ligii Apărării Naţionale Creştine" din felurite puncte ale Moldovei şi de aiurea din ţară şi mai multe Societăţi Studenţeşti.

Va fi un Botez ca şi care nu s'a văzut altul în ţară, minunat prilej de înfrăţire între sufletele bune ce se înşiruie tot mai numeroase sub steagurile „Ligii Apărării Naţionale Creştine".

Sunt oameni cu bună socoteală conducătorii acestei mişcări, şi ei îşi ştiu lega frumos inima de inimile poporului, de a neamului pe care atât de nefăţărit îl iubesc.

Oprirea botezului. Stare de asediu!

Spăriat de întărirea peste socotelile sale, a mişcării naţionale-creştine, — guvernul a luat o măsură desnădăjduită: ***In sfatul de Ministri ţinut Marţi, a oprit botezul plănuit pe Duminecă la Focşani!*** *Şi în aceeaşi vreme a vestit acolo stare de asediu (stare de război), ca în zile de mare primejdie, peste tot judeţul Putna (al Focşanilor).*

Dă în acelaş timp de ştire că pe ori-ce student sau elev de Liceu care va mai lua parte la mişcarea aceasta naţională-creştină, îl înlătură din şcolile ţării pentru totdeauna!

— Dl Prof. Cuza convocase la Câmpulung în Bucovina o adunare poporală, pentru a face acolo contopirea (unirea) sărbătorească cu *»Acţiunea Românească« dela Cluj. — A fost oprită!*

Tot atâtea dovezi, că guvernul şi partidul liberal simte că, pe urma ţinutei lor de atâta îngăduinţă faţă de evreimea cotropitoare, li-se clatină pământul sub picioare, poporul se deşteaptă şi pleacă pe calea ce-l duce la mântuire. Iar asta străşnicelor partide politice deprinse cu jidanii pe corpul lor, ca păduchiosul cu păduchii, de nici nu-i mai simte, — nu le place.

Vorbe de babă bătrână.

Tinerul secretar de stat la Interne (jumătate de ministru) Tătărăscu, a dat voroavă prin foile din Bucureşti, că dînsul ştie din „documente" că la spatele mişcării „antisemite" (potrivnice jidanilor) stă politica bolşevicilor dela Moscova; că cei ce duc această luptă, joacă jocul bolşevicilor, cari vor să arunce România în revoluţie. De aceea păşesc aşa străşnic contra tuturor cari cearcă macar să atingă o ureche de jidan!

Dacă babele la poveşti în uliţă vorbesc aşa, nu ne am mira, dar că nu mi-te locţiitor de ministru o face, — e greţos.

Protestăm în numele tinerilor luptători nu »antisemiţi«, ci naţionali-creştini, împotriva unei hule netrebnice ca aceasta, aruncată asupra lor şi a noastră a tuturor cari mergem cu suflete atât de curate şi cu credinţă atât de adâncă în această luptă!

Nu asta, dle Tătărescu, ci pizmuiţi felul cum e primită mişcarea, care nu e condusă de dumneavoastră...

Vom reveni.

Şi câte-o veste bună

mai picură, printre destulele rele. Se ştie ce s'a întâmplat cu mii de moşii ale grofilor, venite la răscumpărare (expropriere). Intâi au păşit „agronomii" străşnic de tot faţă de ele, le-au împărţit de n'a mai rămas „grofului" nimic! Atunci acela, spăriat de moarte, s'a dus şi a bătut la uşile cari... n'aşteptau să fie împinse tare, că de-abia le atingeau cu vârful degetului şi se deschideau. Şi se „ruga" groful (sau trimisul său), să-i mai lase 200-300-400 jugăre şi lui, că... şa şi pe dincolea. Şi i se lăsau uneori mai mult decât cerea el! Inţelegeţi de ce. Se lua napoi dela ţărani; aceia mergeau cu recurs, băteau la aceleaşi uşi cu cartea dreptăţii, cu legea în mână, — aş! Nu se mai putea face nimic! Groful rămânea cu partea mare de moşie, şi poporul cu partea mare de amar în suflet şi cu înjurături pe buze la adresa „dreptăţii", şi a „domnilor" noştri!..

Din Sânnicolaul-Mare (Bănat) gazeta „Primăvara" ne aduce şi o veste bună. Acolo venise la împărţire moşia mare „San Marco" din hotarele Comloşului Bănăţan şi Cenad. Ea a fost hotărîtă spre împărţire între membrii „Obştei Spiru Haret", formată de proprietari din 3 comune: Sânnicolaul-mare, Cenad şi Comloş. Şi dase obştia bani destui pentru ea, 48.000.000 Lei, — totuşi proprietarul Kokas, advocatul Dr. Haller şi baronul Béck,

au înaintat fel şi fel de recursuri împotriva vânzării moşiei, — pe care ei o preţuiau cu mult mai mult.

Ispita era mare. Imbiemintele pentru cei ce îi vor mântui, nu puteau fi mici.

Totuşi, spune „Primăvara", de data asta dreptatea poporului a rămas ca biruitoare, moşia a fost judecată în instanţa din urmă, să rămână membrilor Obştei ţărăneşti numite.

Şi de azi încolo vor trage libere şi mândre pingurile româneşti, brazde peste nesfârşita moşie, şi rodul valurile aurite de spice, se vor vărsa în hambarele ţăranilor români harnici din acele hotare.

Pe aiurea şi pe la noi.

In Grecia s'a petrecut un lucru vrednic de luare aminte: Mai mulţi gazetari „greci" au trimis foilor iugoslave articli potrivnici Greciei, chiar în vremea când între cele 2 ţări se încerca o apropiere, o înţelegere. Articlii vorbeau de rău pe Greci, pentru a înstrăina pe Sîrbi de ei.

Gazetarii greci atîta au umblat până au aflat că cine scrie acei articli veninoşi contra neamului lor şi a binelui ţării lor?

Şi i-au aflat: Erau număroşi *gazetari jidani* din Grecia.

Indată s'au adunat gazetarii patrioţi greci şi au hotărît: *scoaterea dintre ei, din societăţile lor, din însoţirile lor, a acestor colegi păcătoşi!*, — şi înfierarea lor în faţa lumii cetitoare!

Ai nostri gazetari români — aproape toţi — nu stiu cum să le umble mai în voie jidanilor, nu să se scuture de ei.

*

— Ministeriul Cultelor (bisericilor) din *Polonia*, vesteşte că a înlăturat din scaunul său pe Episcopul catolic din Vilna, pentru-că a aflat, că de repetite ori şi-a ridicat glasul împotriva Poloniei şi a dat vorbe rele de ea în străinătate.

La noi Majláth şi alţi vlădici papistaşi şi calvini, lucrează pe faţă, împotriva ţării, — dar nu li-se mişcă un fir de păr din cap...

Are D-zeu dragă mişcarea naţională-creştină,

căci îi cere repezi şi multe jertfe unele după altele.

Iar unde se aduc jertfe curate, răsplata cea mare nu va întârzia.

— Iar avem studenţi în temniţă —

Jidanul mişel Lehrman, asmuţat de stăpânul său, a atacat de d. Prof. Cuza, între împrejurările cunoscute. Tinerimea din Iaşi, a înţeles din cea dintâi clipă, că aci nu e fapta unui scrintit, ci e o punere la cale din partea neamului ticălos care clocote de năcaz, că vede pe Români deşteptându-se, şi în întâia linie îl crede pe dl Cuza vinovat de această deşteptare a Românilor. Şi atunci, în chip firesc tinerimea a sărit, plină de adâncă tulburare în suflet, să dee o pedeapsă mişeilor, nu numai mişelului care era acum păzit de zidurile închisorii poliţiei. In întâia lor năvală au dat câteva scărmănături la câţiva jidani din Iaşi.

Poliţia a sărit la mijloc să liniştească răzvrătirea şi a arestat pe mai mulţi tineri cari i-se părea că ei sunt conducătorii valului de răzbunare. I'a dat apoi de grabă pe mâna judecătoriei care, după legea nouă alui Mârzescu, îi judecă mai repede ca la armată în vreme de război. Aci a avut şi ministrul Mârzescu odată judecată dreaptă: Aceşti tineri demult spun că: Noi suntem în stare de război cu Evreii, de aceea nu mergem spre ei cu flori în mâni, ci cu braţul înarmat... Şi Mârzescu ori-cât nu vrea să le dee dreptate, prin legea sa a consfinţit spusele lor: Da, *e stare de război*, şi eu fac legi civile noi, ca pentru stare de război, — unde nu se cercetează mult, ci se dă judecată repede, în 24 de ciasuri, cel mult în câteva zile.

Şi pe temeiul acestei legi pripite, a dat repezi pedepse următorilor tineri cari s'au ridicat la Iaşi ca un braţ de apărare al cinstei neamului nostru pentru atingerea puchinosului jidan de faţa prea cinstită a luminatului profesor A. C. Cuza.

Tinerul Anton Popovici a fost judecat la o lună de zile închisoare, tinerul Hriţcu la 15 zile, — elevii de Liceu Caslan Mihailescu (din Vaslui) şi Gavril Raicu, la câtă 15 zile închisoare, I. Lochin şi Lică, la câte 10 zile;

iar studenţii Ioan I. Moţa, Iulian Sârbu şi Eremia, la câte *2 luni* inchisoare.

Studenţii au fost apăraţi de dl advocat Nellu Ionescu şi de dl Profesor A. C. Cuza, care a arătat în chip luminat starea de suflet de atât de dreaptă răzvrătire a tinerilor.

Tinerii îşi vor purta cu fruntea ridicată pedeapsa ce li s'a dat. Ea nu-i întină cu nimic. Intinaţi şi vrednici de despreţul murdarilor nostri duşmani am fi fost, dacă am fi stat plecat, obraz speriat, în faţa mişeilei.

Pornirea naţională creştină dela Iaşi, are atâta asămănare cu straşnicele prigoniri pe cari, acelaşi neam, despre care însuşi Isus Fiul lui Dzeu a spus: *„Voi diavolul sunteţi!"* le deslănţuise, prin stăpânirile necredincioase ale acelor vremuri, asupra învăţăcelor lui Isus cari duceau în lume noua evanghelie cea atât de plăcută inimilor mulţimei... Veneau prigonirile roiu şi repezite spre ei din toate părţile, şi ei în loc să se înfrângă, cu atât mai mult se întăreau. Căci dragă avea Dumnezeu noua pornire şi o ocrotea pe ea şi cercărilor o supunea anume pentru a o întări şi la biruinţă a o duce.

Asupra mişcării de mântuire naţionale creştine, pornite dela Iaşi, încă vin loviturile stăpânirilor necredincioase, multe şi repezi, — cari cu atât mai tare o aproprie de biruinţa sa.

Căci dragă are Dzeu mişcarea aceasta.

Pentru „Căminul Cult. Creştin".

(Casa Studenţilor).

Am mai primit:

Dela d. învăţător Gh. Rădăşanu din comuna Baia (cât. Bogata, jud. Fălticeni), *385 Lei*, (afară de sumele publicate de noi în numărul 29), pe care i-a primit dela:

Mihai N. Pintilii, 100 Lei, V. Liţă, 20 l., V. V. Liţă, 20 l., (toţi din Baia), — V. N. Gh. Sofia, 15 l., T. Mândachi, 10 l., (din Bogata), D. Ungureán, pădurar, 100 l., I. I. Dumbrăveanu, sătean, 80 lei, (din Bogdăneşti R. B.) I. V. Maftei, sătean (din Slătioara) 40 l., — de tot 385.

Dnul Ioachim Marcu, brigadir silvic în Tiriza-de-jos (Sătmar) a trimis 100 lei, — „ca să ajutăm şi noi barem la punerea 1—2 cărămizi la acest scump Cămin, nădejdea şi scăparea noastră"...

Dl Ioan Buhoi de fel din Ungurei (j. Alba-Inf.) acum în East-Youngstown, Ohio (America), trimiţând abonament la foile noastre a trimis şi 200 Lei pentru Cămin.

Dl Avram Cuvinu, comerciant din Ciclova-română ne-a trimis 300 Lei primiţi dela:

Avram Cuvinu, com. 100 l., N. Iena, ec. 50 l, V. G. Mosoarcă, 50 lei, V. P. Traistă, 25 l., Ilie G. Moşoarcă, 25 lei, Moisă Simion, 25 l., I. B. Coadă, 25 lei, = 300, — trimiţând frumoase cuvinte de dreaptă preţuire a muncii dela Iaşi şi de îmbărbătare pentru tineri.

Din Sibiiel (j. Sibiu), ne-a trimis harnicul elev cl. VII a Şcoalei Normale Ioan Muntean, 311 Lei, primiţi dela:

I. Muntean, com. 50 l., I. Muntean cl. VII-a N. 45 l., I. Groza, not. 40 l., Paraschiva Muntean, 25 l., N. Bembea, subrev. 20 l., Raveca Bembea, 20 l., Maria Bembea, 20 l., Valeriu Popovici, preot, 20 l., Teodor I. Muntean, 10 l., Petru T. Apolzan, 10 l., Maria P. Apolzan, 10 lei, Teodor Apolzan, 10 l., Ioan Dordea, 10 l., Ionel Bembea, 10 l., Comanel Bârs, 5 l., Moise Dordea, 2 l., N. P. Lalu, 2 l., N. Jurca, 2 lei. — De tot 311 Lei.

Suma de azi . Lei 1296·—
Din Nrii trecuţi „ 99.001·—
Dé tot la „Lib." Lei 100.297·—

Alegerile

pentru Camerele Agricole, după rânduiala cea nouă.

— Pentru Ardeal şi Bănat, lucru nou. —

In Ardeal şi Bănat alegerile se făceau tot după moda veche: pe cercuri mai mici, votîndu-se pe un singur candidat (doritor a fi ales). Dar legile noi pentru Camerele Agricole şi Industriale, prescriu să se facă şi pe la noi alegerile după felul cum se face în vechiul Regat şi în celelalte părţi de ţară: nu pe un cerc cu un candidat, ci pe judeţ, punând toţi candidaţii din judeţ pe o listă şi aşa votând pe ei. De aceea, fiind acest lucru nou pentru Ardeal şi Bănat, îl vom lămuri aci, pentru ca alegătorii să nu greşască. Iacă cum se face acum la alegerile pentru Camerele Agricole şi cum se face în viitor şi la alegerile de deputaţi.

Se scriu pe o listă toţi candidaţii (doritorii de a fi aleşi) din întreg judeţul. Lista se înaintează la Tribunal până la 14 August, însoţită de cererea alor cei puţin 20 de alegători din cei-ce se află luaţi în listele de alegători statorite. Insişi candidaţii trebue să facă mărturisire (declaraţie) către Preşedintele Tribunalului, că primesc a fi aleşi. — Odată cu înaintarea listei, trebue să se depună la Tribunal cîte 300 Lei de fiecare candidat, ca cheltueli pentru tipărirea buletinelor (biletelor) de votare, precum şi 1000 Lei de fiecare în folosul Camerei de Agricultură (pentru care se fac alegerile). Dacă aceşti bani nu se depun, lista se socoteşte că nici n'a fost înaintată.

Dacă obştea alegătorilor s'ar fi înţeles dinainte, — aşa cum s'ar fi căzut aci, la formarea Camerei de Agricultură, — ca să pună pe listă tot ce e mai învăţat, mai pricepător şi mai cu inimă pentru înaintarea economică a poporului din judeţ, fără privire la aceea că de ce partid politic este cineva, — atunci s'ar fi înaintat o singură listă de candidaţi (de doriţi), şi atunci chiar a doua zi după trecerea terminului de înaintare a listelor, Preşedintele Tribunalului vestea ca aleşi pe cei de pe listă, fără alte lupte şi frecări de alegere.

Dar fiindcă asta nu s'a putut face, partidele politice s'au ridicat una împotriva celeilalte şi păşesc aproape în toate judeţele, cu liste deosebite de candidaţi. Şi aşa trebue să se dee luptă pentru a scoate aleasă lista cutare sau cutare.

Pot fi două liste, pot fi trei, patru, după câte „partide" se formează, cerându-şi loc pentru oamenii lor.

Preşedintele, după-ce a trecut ziua de primire a listelor, vede că are două, trei sau mai multe. Atunci le pune la olaltă şi le dă la o tipografie să le tipărească. Le tipăreşte pe toate pe aceeaşi coală (mai mare sau mai mică) de hârtie, împăturată în două, ca să dee 4 feţe. In lăuntrul acestei coale tipăreşte listele partidelor, închizând fiecare listă între linii, ca o îngrădire a ei. Faţa din urmă trebue să rămână goală, căci pe aceea Preşedintele secţiei de alegere îşi apasă sigilul său de control (ca semn de recunoaştere).

— Pentru alegere, judeţul se împarte în Secţii de votare (despărţăminte), având în fruntea secţiei o comisie care conduce alegerea, în cap cu un judecător, care să păzască bine împlinirea formelor legii. (Nu este dar încredinţată conducerea alegerii la ori-ce om de partid, care să şi facă de cap, ci unui judecător, care la toată întîmplarea, are mult simţ pentru ţinerea legii).

In ziua numită (25 August) alegătorii se adună la scaunul judecătoriei de ocol, unde se face votarea. Acolo iaca ce fac:

Intră pe rând, câte unul, în sala (casa) unde e comisia. Aci alegătorul se duce la Preşedintele, care întâi caută dacă alegătorul e luat în lista alegătorilor şi aflându-l îi dă un buletin (bilet) de votare, din cele de pe masă, dinaintea sa, buletin pe care are tipărite în lăuntru toate listele cu candidaţii, şi pe spate are apăsat sigilul preşedintelui. (Asta ca alegătorul să nu vie cu un buletin pregătit de afară de cineva).

Preşedintele îi spune cum se face votarea şi, de odată cu buletinul, îi dă un sigil (o pecete) pe care e scrisă vorba „Votat". Cu buletinul şi cu sigiluţul acela, alegătorul intră intro căsuţă de alăturea, în care nu este nimenea afară de el, şi deschizând buletinul pe o măsuţă de acolo, vede care e lista cu candidaţii cei doriţi de el. *Pe aceea apasă sigiluţul cu vorba „Votat"*. Acea listă are votul său, toate celelalte, pe cari sigilul n'a fos apăsat, sunt respinse de el. Acum împătură buletinul în patru, aşa fel, că laturea din urmă, cea cu sigilul preşedintelui pe ea, să vie dinafară, — şi îl aduce preşedintelui, care îl primeşte şi îl pune în urnă (vasul de primirea buletinilor), în faţa întregei comisii.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

La punerea sigilului, alegătorul trebuě să fie cu luare aminte: dacă îl pune aşa, că trece pěste îngrăditura listei sale şi atinge şi pe una vecină, — votul se nimiceşte, că nu se ştie limpede care e lista votată. Sau de şterge vr'un nume din listă, încă e nimicită.

De-o aduce deschisă la preşedintele, e ca şi cum n'ar fi votat. De aduce alt buletin, pe care nu e sigilul preşedintelui, — votul e nul (nimicit).

Iar fiindcă nu toţi alegătorii ştiu ceti, şi aşa nu pot şti care listă din buletin, e cea cu candidaţii pe care îi vrea şi el, — în capul fiecărei liste se tipăreşte un semn pe care să-l cunoască fiecare om şi dacă nu ştie ceti. (De pildă partidul „ţărănesc" are ca semn o secere, pe care o tipăreşte în capul listei celor doriţi de el şi pe care o pot uşor cunoaşte şi ţăranii fără carte, „partidul poporului" (a Generalului Averescu) are o stea plină, ca steaua de general, partidul liberal o cruce plină, — partidul Naţional din Ardeal n'a avut pân'acum un semn, că aici nu s'a votat aşa. Acum, din prilejul acestor alegeri, se pare că şi-a ales ca semn al său coasa, dar fiindcă în aceste alegeri partidul Naţional se sprijineşte cu cel Ţărănesc vesteşte, că pe listele sale va fi tipărită o *coasă cu secerea* puse pěste-olaltă.

— Pentru controlul bunului mers al votării, fiecare listă (partid) îşi poate numi doi bărbaţi de încredere, cari vor sta acolo în odaia de votare, cu comisia, supraveghind mersul votării.

— Pentru ca să nu se poată întâmpla mişelii peste noapte, alegerile *trebue să se închee în ziua* (25 August) când s'au început. La ora 6 d. a. se închee, sau cu prelungire de o oară două, dacă mai sunt alegători de votat.

După încheerea votării, voturile se numără, se la proces verbal (protocol) despre ele, în faţa întregei comisii, şi se iscăleşte de toţi cei de faţă.

Iar mâne procesul verbal cu voturile se trimite la Preşedintele Tribunalului, care adună voturile dela toate Secţiile de votare şi vesteşte că, dară, cine-s aleşii.

Precum vedem, legea a luat multe măsuri de îngrădire, pentru ca răutăţi să nu se poată întâmpla. Dacă totuşi se întâmplă undeva, acolo trebue să fie oameni foarte stricaţi, cari să se ştie vârî cu mişelia şi printre aceste îngrădiri.

— În jurul alegerii sunt încordări mari de puteri din partea partidelor. Partidul liberal, azi la putere, ar vrea să scoaţă pe cei doriţi de el, ca prin asta să arate că ţara nu e împotriva oamenilor lui, — partidul Naţional, unit cu al dlor Iorga-Argetoianu şi cu cel ţărănesc al lui Mihalache-Lupu-Stere, voesc ca prin alegerile în jurul Camerelor Agricole să arate, că ţara e împotriva liberalilor şi doreşte schimbarea lor dela cârma ţării. Adevăraţii păgubaşi vor fi — Camerele Agricole, căci ieşind biruitor un partid, vor lipsi din Camere mulţi din oamenii vrednici ai celuialalt partid.

— O dreptate, în parte, se face şi celor ce cad cu lista lor în alegere: Dacă au întrunit macar 20 la sută din voturile datě, — capătă şi ei a cincia parte din scaunelě de membri. Adecă: din 17 inşi, câţi vin aleşi pentru Cameră, 14 vor fi luaţi de pe lista biruitoare şi 3 de pe cea rămasă învinsă. Dacă însă partidul mai slab, n'a întrunit cel puţin 20 la sută din voturile datě, — nu capătă nici un scaun, ci le ia pe toate partidul cel mai tare.

Dacă vor sta faţă 'n faţă 3 partide, şi din ele unul a căpătat 51 de voturi din sută (cu unu mai mult ca jumătate), el ia 14 scaune, iar celelalte 2 partide, dacă fiecare a avut 20 la sută din voturi, se vor împărţi amândouă pe cele 3 scaune ce li-se cad lor ca partide învinse. Şi fiindcă 3 nu le pot împărţi, se trage între ele sorţi, care să aibă două scaune şi care numai unul.

Au drept de alegător: cetăţenii români agricultori, crescători de vite şi proprietari de păduri, cari au împlinit legea recrutării, se bucură de drepturi civile şi politice şi cari îndeplinesc una din următoarele cerinţe:

a) Să fie *agricultor* sau *crescător de vite*, având ca proprietate o întindere de cel puţin 3 hectare (5 jugăre).

b) Să fie *arendaş*, lucrând agricultura sau creşterea vitelor pe o întindere de cel puţin 10 ha. (cam 18 jugăre).

c) Să fie *pomicultor* (cultivător dě pomi), *viticulor* (viier), *apicultor* (stupar), *horticulor* (grădinar), ca proprietar sau ca arendaş de acest fel, pe o întindere dě cel puţin 1 hectar (2 jugăre).

d) Să fie proprietar de pădure a unei întinderi de cel puţin 5 ha. (9 jugăre) în proprietea sa sau indiviză;

e) Absolvenţii cu diplomă ai şcolilor de agricultură, de silvicultură şi medicină veterinară, au dreptul la vot, chiar dacă nu îndeplinesc nici una din cerinţele de mai sus, dacă de cel puţin un an fac lucrarea lor de mai sus în judeţ.

Acest drept îl au absolvenţii şcoalelor publice de toate gradele şi ai şcoalelor particulare recunoscute de Stat:

f) Asociaţiile cu caracter agricol, zootehnic sau silvic, trimiţând la alegere un delegat (încredinţat) a lor.

Ales poate fi unul care e alegător şi are vârsta de cel puţin 30 de ani.

Pentru a îmbunătăţii cuprinsul Camerei, legea trimite în ea, peste cei 17 aleşi, încă 11 „membrii de drept" (adecă membri ce intră în sfat în temeiul ştiinţei ori slujbei lor, şi fără a fi aleşi, — (că prin alegere s'ar putea întâmpla ca un „partid" să trimiţă în Cameră oameni „de-ai lui", dar lipsiţi de ştiinţă în treburile plugăriei şi a celor ce se ţin dě ea. Atunci intră acolo, ducând cu ei luminile lor, ştiinţa lor, membri „de drept").

— Pentru aceste alegeri s'au întocmit liste noi de alegere. Numai cei ce se află înscrişi în liste, pot vota. Cei ce au rămas afară, pe drept ori pe nedrept, din greşala slujbaşilor ori din vina lor, că nu s'au uitat după aceea ca să fie luaţi în listă, — nu pot vota.

Alegerea se face pe timp de 5 ani.

NOUTĂŢI

M. Sa Regele, după ce a petrecut mai mult de-o lună de zile la băile vindecătoare dela Bagnoles în Franţa, — se întoarce în săptămâna viitoare în ţară. Doctorul de casă al M. Sale, vesteşte, că M. Sa Regele, care când a mers la Bagnoles era slăbit foarte de boala ce-l atacase, — e azi deplin însănătoşat şi se află foarte bine.

Intorcându-se spre casă, se va opri pe câte-o zi două în Elveţia, în Italia şi în Jugoslavia.

Să-l aducă D-zeu sănătos şi cu bine, — căci e Rege cu adevărat iubitor de ţară şi măsurile ce le ia, ca Domnitor, le chibzueşte cu multă înţelepciune, în folosul ţării, — chiar şi atunci când la întâia vedere, ţi-se pare c'ar fi greşite. După ce le cercetezi de-aproape şi le cântăreşti, afli că tot binele mai înalt al Ţării, la hotărât să facă aşa cum a făcut.

— In 24 August M. S. Regele Ferdinand împlineşte 60 de ani de viaţă. Din acest prilej dl Prof. Iorga face, prin „Universul", chemare către toţi Românii, să înfiinţeze un mare „Aşezemânt Cultural" cu numele M. Sale Regelui, întru pomenirea acestei zile. „Universul" a deschis şirul darurilor cu 50.000 Lei. Toate darurile se vor publica în numitul ziar.

*

Concert Indrieş la Orăştie. Sâmbătă în 15 August seara la orele 9 dnul Iosif Indrieş primtenor la Opera Română din Cluj, va da un Concert în sala „Hotel Central". Având în vedere calităţile superioare de artă de care a dat dovadă pe scena Operei române din Cluj şi Bucureşti, publicul este poftit ca să ia parte în număr cât mai mare, pentru a-şi arăta nu numai dreapta preţuire faţă de un artist, ci şi dragostea faţă de un fiu al ţinutului nostru, — dl Indrieş e de fel din vecinătatea Geoagiului-de-jos, — şi care ne-a făcut fală pe unde a umblat slujindu-şi arta.

*

Adunarea Partiduiui Naţional convocată la Deva pe 16 August, a fost amânată de convocătorii ei, pentrucă nu au putut avea sala Teatrului, şi nici dl Iorga nu putea veni, find cuprins cu Universitatea Poporală la Văleni de munte. De altfel aflăm la încheerea foii, că comanda militară i a dat voe să se ţină.

*

Pentru tinerii doritori a îmbrăţişa o meserie, — se face cunoscut, că Direcţiunea Şcoalei de Arte şi Meserii din Orăştie, are la îndemână pentru anul viitor şcolar, 10 burse (stipendii, ajutoare) à 3600 Lei pentru 10 tineri ce vor dori a învăţa o meserie la această Şcoală, şi 5 burse de câte 3000, acestea din urmă date anume pentru fii de funcţionari (slujbaşi de obşte) cari ar dori a intra la această şcoală.

Doritorii, să-şi înainteze încă de pe acum cererile la Direcţiunea Şcolii, pentru-ca dela 1 Septembre să le poată avea.

*

Noua lege comunală şi judeţană (Legea Administrativă), după care se vor conduce pe viitor comunele şi judeţele, cu toate slujbele lor, cu drepturile şi datorinţele slujbaşilor, a Reprezentanţei şi a Primăriei (zise în legea nouă „Conziliu" şi „Delegaţie permanentă"), rânduite cu totul altfel ca în legea de pân'acum, —

tradusă pe limba poporului aşa fel, că o poate înţelege şi cel din urmă ţăran, —

arătând şi cum se fac alegerile comunale şi judeţene, dreptul poporului în alegeri şi faţă de toate deregătorile, — etc. —

este gata cu tiparul la sfârşitul acestei săptămâni, — şi se trimite tuturor celor-ce doresc a o avea. Carte măricică dě 14 coale, — se capătă pentro *30 Lei*, trimisă franc-recomandat. — Banii se trimit înainte.

*

Făină ieftină!

Dela renumita moară Birtler din Comloşul Bănăţean a sosit la magazinul de făină lângă Baia de Aburi în Orăştie, un transport de făină cu preţ ieftin prima calitate.

*

Intreprinderile Forestiere Române s. a. Cluj.

AVIZ

Adunarea generală ţinută la 9 Maiu 1924, hotărînd schimbarea acţiilor, dela purtător în nominativ — prin stampilare — se învită toţi proprietarii acţiilor, ca până la *30 Noemvrie* 1925 să prezinte acţiile împreună cu coala de cuponi, la sediul societăţii în Cluj (Calea Regele Ferdinand Nr. 38).

Se atrage atenţiunea proprietarilor, asupra dispoziţiilor legii, că presentatorul va fi considerat proprietar legal.

Este în interesul celor cě vor prězenta acţiunile prin poştă, ca să indice legibil numele întreg al proprietarului, indicând: ocupaţiunea şi domiciliul.

Cuponul anului 1924 se va plăti numai acelui proprietar, care şi-a presentat acţiile şi cuponii pentru ştampilare.

Cluj, la 1 Martie 1925.

(334) 1—3 **Direcţiunea.**

*

— După munca încordată a zilei, înviorează şi împrospătează minunat o frecare cu ***„Spirt-Diana"*** veritabil. (278 III) 10—

DELA LICEUL „AUREL VLAICU".

(Primirea în Internat pe anul şcolar 1925/26).

Pentru anul şcolar 1925/26 se fac următoarele schimbări:

In edificiul nou KUN, rechiziţionat pe seama institutelor noastre, se va plasa Liceul de Stat „Aurel Vlaicu", iar în edificiul vechiu se va instala şi aranja Internatul de pe lângă Liceu.

Primirea în Internat se face în baza unei petiţii, timbrată şi instruită cu o obligaţiune semnată de părinţi şi de doi martori, că vor plăti la timp taxele, iar în caz de neînţelegere vor recunoaşte competinţa judecătoriei de Ocol din Orăştie.

Fabricate noui de cicore

ambalate deasemenea cu hârtie roşie, se introduc din nou în comerţ şi se recomandă ca mai „eftin". Să nu admiteţi să fiţi induşi în eroare! Persistaţi să fiţi serviţi cu *„VERITABIL FRANCK"*, pe al cărui ambalaj se află numele firmei *HEINRICH FRANCK SÖHNE* şi râşniţa de cafea, ca marcă înregistrată.

(449) 4—14

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Iată Modelul de declarații:

DECLARAȚIE

Subsemnatul..... tată al elevului ..... înscris în Internatul A. Vlaicu din Orăștie, mă obligă la următoarele:

a) să plătesc taxele de întreținere în ratele prescrise, la timp și anticipativ.

b) să mă supun dispozițiunilor Comitetului școlar;

c) consimt la eventualele modificări referitor la urcarea prețului de întreținere;

d) în caz de neînțelegere, recunosc competința judecătoriei reg. rom. de Ocol din Orăștie.

Orăștie, la..... 1925.

In fața noastră: .....

....

..... subscr. păr.

NB. Declarația trebue subscrisă de ambii părinți în fața alor doi martori.

Rugările cari nu vor întruni această condițiune vor fi respinse.

Elevii cari au mai urmat la noi nu vor prezenta certificat școlar.

Cei cari vin dela alte institute precum și cei cari se înscriu în clasa I. vor prezenta: o dovadă din care să se constate media cu care au promovat clasa anterioară.

Taxele pentru Internat sunt următoarele:

1. Taxa de întreținere 1000 l., lunar.
2. Taxa de înscriere 200 lei.
3. Taxa de mobilier și deteriorări 500 lei.

Dela taxele de sub Nrii 2 și 3 nime nu poate fi scutit.

Taxele se vor plăti în trei rate anticipative:

Rata I. 2700 lei la înscriere.
Rata a II. 4000 lei la 1. Ianuarie
Rata a III. 4000 lei la 1. Mai.

Elevii cari nu vor plăti ratele la timp, vor fi scoși din Internat. Comitetul școlar își rezervă de a spori sau scădea taxele, conform scumpirei sau ieftinirei traiului.

In schimbul acestor taxe elevii vor primi:

Locuință, luminat, încălzit și instrucție.

La dejun: lapte și cafea, alterativ, cu pâne.

La prânz: două feluri, iar Duminecă, în sărbători și Joia, trei feluri.

La cină o mâncare sau două după împrejurări.

La orele 10 a. m. vor primi câte o franzelă.

Cheltuelile pentru medic, spălat, supraveghere, etc. sunt cuprinse în taxele întreținerii.

Fiecare elev, care vine pentru prima dată în Internat, va aduce cu sine o față de masă, două farfurii, o ceașcă pentru cafea, un pahar pentru apă, cuțit, lingură, furculiță și linguriță, cari lucruri vor forma proprietatea institutului.

Pentru a putea controla cheltuelile băeților, părinții vor trimite paralele numai la adresa Direcțiunii.

Banii găsiți la elevi vor fi confiscați în favorul Internatului.

Dacă vre un elev părăsește Internatul în cursul anului, din ori-ce motiv, părinții sunt obligați a plăti taxa de întreținere încă timp de una lună dela data eșirei.

Fiecare elev va aduce cu sine: două perechi ghete, o perină, o plapomă, două fețe de perină, un covor de acoperit patul, cel puțin două cearceafuri, o saltea (străjac), patru până în șase cămăși, 6 ismene, 2 cămăși de noapte, 6 ciorapi și obiele, 4 ștergare, 10. batiste, piepten, perie de cap, dinți, haine și ghete. Toate albiturile vor fi provăzute cu număr, care va fi comunicat elevului, când se prezintă la înscrierea în liceu.

Internatul nu garantează pentru haine nesemnate.

Toți elevii la primire vor fi supuși unei amănunțite vizite medicale. Cei prea slabi de construcție și suferinzi, nu vor fi primiți. Cererile de primire, adesate Direcțiunei Liceului, pot fi înaintate până incl. 25 August, 1925.

*

Pentru înscrierile în Liceu:

1. Elevii, cari vin în clasa I și cei cari vin dela alte institute, vor prezenta o cerere de înscriere în liceu după modelul arătat mai jos. La această cerere se vor anexa: Pentru clasa I: Certificat de clasa a IV-a primară, act de naștere, act de vaccină, iar cei cari vin dela alte institute vor prezenta toate certificatele claselor anterioare, act de naștere și act de vaccină.

Indrumările referitoare la începerea noului an școlar precum și pentru toate categoriile de examene din luna Septemvrie, se pot vedea în Nrul 31. din „Libertatea", data de 30 Iulie 1925.

Orăștie, la 11 August 1925.

ss. ARON DEMIAN
Dir. Liceului și Internatului

Modelul de cerere de primire în Liceu:

Domnule Director,

Rog a înscrie în clasa..... pe elevul..... născut în comuna..... plasa..... județul..... fiu al dlui..... pentru care scop prezint aci alătarate următoarele acte:

Actul de naștere, actul de vaccină.
Certificatul de absolvire a claselor,
Chitanța de plată a primei rate din taxa de frecuentare;
Cererea de dispensă de taxă cu..... anexe, obligîndu-mă a mă supune tuturor îndatoririlor ce-mi impune regulamentul școlar față de școală, precum și ce privește uniforma; și având ca corespondent pe dl..... aci iscălit, pentru acceptarea îndatoririlor legale.

Dat în....., la..... 192....
Părinte sau tutore..... Domiciliat...
Corespondent..... Domiciliat...
Elevul.....

Cel-ce are treburi advocațiale la București, — să scrie cu toată increderea, sau mergând acolo, să caute

Cancelaria advocațială
a dlui TAKE POLICRAT
Strada Corabia, 4, București,

unde găsește pe unul dintre frunteșii apărători în luptele naționale, și de unde va primi răspuns drept, lămuritor la trebuința sa și poate avea apărarea cea mai bună a nevoiei sale.
(464) 3—

Din public.

Prin aceasta declar, că nu iau nici o răspundere pentru datorile pe care le face fiica mea, văduva Fülöp Sàndorné, și tot așa nu recunosc cumpărături sau împrumuturi făcute de dânsa în numele meu, — pe acelea eu nu le plătesc.

Orăștie, la 6 August 1925.

Iosef Simonfi
(472) 1—1 măestru funar.

Pistrui și alunele

se pot îndepărta prin folosința cremei și *săpunului* „VIOLA". Se capătă la Farmacia *Weiss* Timișoara I. Piața Unirei Nr. 23. (193) 24—25

Inștiințare.

În anul trecut (1924) subsemnatul am alcătuit și tipărit, cu mari jertfe la Tipografia „Libertatea" din Orăștie (Transilvania), cărticica intitulată »*Invățătura moralei creștine pentru tinerime*«, ca se fie la îndemâna ori-cărui creștin, și îndeosebi tinerimei școlare, curs secundar, — ca o călăuză a purtării sale în viață, și a cunoașterei și îndeplinirei datorilor, a urmării și practicării virtuților.

Ea este foarte de folos pentru Bibliotecele parohiale și școlare și poporale, ca și pentru cercurile culturale preoțești.

In fine, ea este de folos și părinților de familie, — spre cetire și meditare, pentru buna creștere a fiilor lor, fiind scrisă într'un stil ușor și bine cetață.

În urmare rog onor. public cetitor, să binevoiască a-și procura o asemenea broșură, având 109 pagini, în schimbul sumei de 20 lei exemplarul, în care sumă se cuprind și cheltuelile de transport.

Pentru mersul *recomandat*, să se adauge încă 2 lei.

A se trimite bani înainte la:

Paroh Iconom **Coman Vasilescu**,
(0) HUȘI (Moldova) 2—3

Un scriitor, versat în afaceri notariale sau un practicant de notar, află imediată aplicare în cancelaria notariatului cercual Turdaș. (436) 3—3

Iancu și Mihai

Harnica „Librărie Poporală" din Turda (proprietar d. I. Pescariu) tipărește un șir de cărticele de câte 32 pagini, sub numirea »*Biblioteca Românească*«. Ca numeri mai noi ai acestei „Biblioteci Românești" a scos de sub tipar două prea frumoase cărți:

I. Avram Iancu (Viața și faptele lui de viețile) și

II. Mormântul lui Mihai Viteazul (aceasta în 2 cărticele).

Aceste cărți să nu lipsească din casa nimănui. În ele veți găsi viața sbuciumată a celor doi mari eroi Români.

Se pot comanda împreună, pentru suma de 40 lei, sau deosebit, cea dintâi pentru 10 lei, iar a doua, care cuprinde 150 pagini, pentru 25 lei, plus porto — la:

»Librăria Poporală"
(461) 3—5 Turda.

Dracul
e negru, dar tot nu e atît de negru ca

CREMA DE GHETE
MARCA
„Vultur"
(473) 1—12 I.

„ALBINA"
INSTITUT DE CREDIT ȘI DE ECONOMII
Centrala SIBIIU
Fondată în anul 1872

Sucursale: Brașov, București, Cluj, Lugoj, Mediaș, Târgul-Mureș, Timișoara, Diclo-Sânmărtin.

Capital deplin vărsat	Lei .	50,000.000·—
Fonduri de rezervă	„ .	26,500.000·—
Depuneri spre fructificare	„ .	350,000.000·—

Legături cu toate centrele din țară și străinătate.
Pentru afacerile cu America are o secție specială.
Cumpără și vinde devize pe cursurile cele mai convenabile.
Primește *DEPUNERI SPRE FRUCTIFICARE*, cu livrete sau în cont-curent, plătind cele mai favorabile dobânzi, precum și darea către stat.
Face toate operațiunile de bancă.

DIRECȚIUNEA
(454) 2—3

Tabele de asbest „METEOR"
ale Fabricei de eternit din Oșorheiu, județ. Bihor sunt cele mai durabile.
Acoperemântul nu are nevoie de îngrijire și reparare, e mai bun și mai ieftin ca cel de tinichea.
Se capătă la:
„FERĂRIA" s. a. în Cluj
(386) Calea Victoriei, 29, telefon 4—40, 347. 7—10

Tipografia „Libertatea" în Orăștie.

BCU Cluj / Central University Library Cluj